

Äänitaide

Lintujen kanssa

Sunnuntain netti-
konsertissa esiintyvät
jyväskyläläiset linnut ja
helsinkiläinen ihminen.

Jyväskylä Tomi Tuomaala

The Hot Box -esityssarja käynnistyy jälleen koronatauon jälkeen. Sunnuntain nettilähetyksessä kuullaan ja nähdään paikallisten tekijöiden ja tunnetun helsinkiläisen muusikko-äänitaiteilijan yhteisteos.

Viruksenrajoitustoimien vuoksi esitys toteutetaan osin etänä: **Petri Kuljuntausta** sijaitsee Helsingissä, linnut Jyväskylässä.

Todellakin, linnut.

Kyseessä on esitys, jossa Kuljuntausta pyrkii käymään musiikillista dialogia lintujen kanssa. Vuorovaikutteisuuden mahdollistaa molemminpuolinen monitorointi. Kuljuntausta kuulee linnut monitorikaiuttimestaan, linnut Kuljuntaustan omastaan.

– Viivehän tässä on ongelma. Se pitää saada minimoitua, aprikoi puhelimitse haastateltu Kuljuntausta alkuviikolla.

Petri Kuljuntausta (s. 1961) on muusikko, säveltäjä, tutkija, elektronisen musiikin ja äänitaiteen tuntija ja tekijä. 1980–1990-luvulla hän asui, opiskeli ja työskenteli

Jyväskylässä. Vuonna 2005 Kuljuntaustalle myönnettiin taiteen valtionpalkinto.

Lintujen kanssa Kuljuntausta on työskennellyt lukuisia kertoja. Eräs erityisen mieleenpainuva ihminen-lintu-kohtaaminen tapahtui Korkeasaaren eläintarhassa. Tunnin session jälkeen tapahtumaa dokumentoinut työryhmä poistui tauolle, mutta Kuljuntausta päätti vielä jatkaa.

Yks kaks parin metrin päähän orrelle laskeutui balinkottarainen, yksi Korkeasaaren äärimmäisen harvinaisista asukeista.

– Se käänteli päätään, lauloi fraasin ja minä soitin saman fraasin muunneltuna takaisin – ja niin edespäin. Sitä kesti toista minuuttia, ja jotakin selvästi tapahtui. Ainakin lintu ihmetteli kovasti, että mistäs tässä on kyse ja mikä tämä tyyppi on!

Kuljuntausta on tehnyt myös teoksia, jotka perustuvat esimerkiksi revontulien ääniin ja valaiden lauluun. Taiwanissa hän päätyi musisoimaan paikallisen sammakokuoron kanssa.

– Avasin illalla ikkunan ja luulin kuuntelevani lintujen ääniä. Ne

olivat kuitenkin sammakkoja, joita kerääntyi yöksi rehevöityneelle piha-alueelle. Otin kitaran käteen, ja etsin siinä äänien keskellä omaa paikkaani.

Kitaristin ja kuoron erotti ikkunan suojaverkko. Taiwanissa moni sammakkolaji on erittäin myrkyllinen.

– Sammakot suhteuttavat äänensä toisiinsa eri tavalla kuin linnut. Heillä on käytössään äänikaistat: kun yksi laulaa yhdeltä taajuudelta, niin muut etsivät paikkansa ylempää tai alempaa. Lopputulos kuulostaa aivan kuorolta, jossa eri laulajilla on omat äänialansa, Kuljuntausta kertoo.

Ympäristöäännten kanssa työskennellessään Kuljuntausta tähtää tasa-arvoon.

– Haluan, että ympäristön äänet ovat etupintaa eivätkä taustatapetti. Pyrin siihen, että soitan niiden

**” Ainakin lintu
ihmetteli
kovasti, että mistäs
tässä on kyse.**

Petri Kuljuntausta

Taidelaatikko ja esityskonsepti

■ The Hot Box on jyvaskyläläisten Olli Hirvasen ja Elina Wuethrichin kehittämä esityskonsepti.

■ The Hot Box -lähetyksessä siirrettävän puulaatikon sisällä tai luona esiintyy taiteilija tai ryhmä taiteilijoita. Laatikko sijaitsee

jossain päin Keski-Suomea, mutta tarkemmin sen paikkaa ei yleensä paljasteta etukäteen.

■ Esitykset kuvataan monikameratekniikalla, ja lähetyksiä voi katsoa netin kautta suorana tai tallenteina.

sisällä enkä niiden päälle.

Taustalla on ajatus akustisesta balanssista muusikon ja ympäristön välillä. Se on keskeisessä osassa Kuljuntaustan kehittämässä Nichephony-metodissa, joka esitellään syksyllä julkaistavassa artikkelissa. Nichephony perustuu tuoreeseen tutkimustietoon eläinten tavasta organisoida ääntelyään.

- Ennenhän saatettiin usein ajatella, että esimerkiksi linnut ovat lähestulkoon mekaanisia kojeita, jotka vain toistelevat omia fraasejaan, mutta sittemmin on havaittu, että ne laulavat hyvin organisoidusti suhteessa toisiinsa, Kuljuntausta sanoo.

Tämä on Kuljuntaustan mukaan eräs tärkeä syy siihen, että lintujen laulu on usein ihmisellekin miellyttävää kuultavaa.

Mutta mitä jos sunnuntaina paikalla ei ole lintuja tai linnut saavat etä-musisointikumppanistaan tarpeekseen ja päättävät lentää huitsin tuuttiin?

- Se jää nähtäväksi. Sellaista ei ole ennen tapahtunut, mutta ei koskaan voi tietää.

Suurempi kysymysmerkki on Kuljuntaustan mukaan se, tapah-

tuuko kommunikaatiota vai ei.

- Riippuu hyvin paljon lintulajeista. Suomessa ei ole kovin paljon tällaiseen kommunikointiin taipuvaisia lajeja.

Mitkä olisivat parhaita esityksen kannalta?

- Rastaslinnut ovat hyviä matkimaan. Kottaraiset ja satakielet ovat aina kiinnostavia, Kuljuntausta pohtii.

Jälkimmäiset kaksi ovat ikävän harvalukuisia Keski-Suomessa.

Kun koronarajoitukset alkoivat, peruuntui moni Kuljuntaustan-kin kevään projekti.

- Erityisen pettynyt olin siitä, että myös The Hot Box -esiintymiseni näytti peruuntuvan, Kuljuntausta sanoo.

The Hot Box on Kuljuntaustan mielestä "erittäin upea hanke" ja "loistava konsepti".

- On monenlaista taidetta ja ilmaisua, musiikkia, tanssia, runoa, liikettä, soittoa. Ja sekin on hieno lähtökohta, että boksen voi viedä aina sinne, minne taiteilijat sen haluavat.

● Suora internetlähetykset sunnuntaina kello 19 osoitteessa thb.fi